

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потєбні ЗНУ

Наталя МЕТЕЛЕНКО
(ініціали та прізвище)

« 29 » серпня 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
(назва навчальної дисципліни)

підготовки магістрів
(назва освітнього ступеня)

денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма Технології захисту навколишнього середовища
(назва)

спеціальності G2 Технології захисту навколишнього середовища
(шифр, назва спеціальності)

галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво
(шифр і назва)

ВИКЛАДАЧ : Гридяєв В.В., доктор філософії, старший викладач кафедри металургійних технологій, екології та техногенної безпеки
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри металургійних
технологій, екології та техногенної безпеки

Протокол № 1 від “27” серпня 2025 р.
Завідувач кафедри МТЕТБ

Юрій БЄЛОКОНЬ
(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Геннадій КОЖЕМЯКІН
(ініціали, прізвище)

2025 рік

Зв'язок з викладачем: Грідяєв Володимир Васильович, доктор філософії, старший викладач

E-mail: vladimir493@ukr.net

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16974>

Телефон: 050 3418571

Інші засоби зв'язку: Viber, Skype, Facebook Messenger, WhatsApp, Telegram – за номером 050 3418571

Кафедра: Металургійних технологій, екології та техногенної безпеки, вул. Фанатська 10, корп. 11, ауд. Л 107

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Охорони праці в галузі та цивільний захист» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок ефективного управління охороною праці, цивільного захисту та поліпшення умов праці з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності.

Навчальна дисципліна «Охорони праці в галузі та цивільний захист» вирішує завдання сформувати фахівця з активною позицією щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності, здатного застосовувати нестандартне мислення, самостійність та ініціативу з організації охорони праці на підприємстві; виховувати у слухачів повагу до Конституції України, законів України, почуття відповідальності за своєчасне, безпосереднє і повне здійснення заходів з охорони праці на виробництві для підвищення його ефективності в сучасних умовах, прагнення досягнути високої професійності у виконанні функціональних обов'язків згідно з посадовим призначенням.

Навчальна дисципліна «Охорона праці в галузі та цивільний захист» входить до циклу загальної підготовки обов'язкових компонент освітньо-професійної програми підготовки магістрів «Технологія захисту навколишнього середовища». Дисципліна служить підґрунтям для подальшого вивчення дисципліни «Екологічна та техногенна безпека промислових об'єктів та технологій» та написання кваліфікаційної роботи магістра.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	1 -й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	14 год.	4 год.
Практичні заняття	14 год.	4 год.
Самостійна робота	62 год.	82 год.
Консультації	https://www.znu.edu.ua/2025/den/inni/grafik_kons.pdf за розкладом	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16974	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК 07. Здійснення безпечної діяльності СК01 Здатність контролювати й оцінювати екологічні ризики впливу техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля. СК07. Здатність забезпечувати екологічну та техногенну безпеку промислових об'єктів та територій, оцінювати вплив військових дій на навколишнє середовище, організовувати та впроваджувати заходи з ліквідації їх негативних екологічних наслідків. ПР01. Аналізувати складні системи, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру. ПР04. Обґрунтовувати рішення направлені на мінімізацію еколо-гічних ризиків господарської діяльності на загальнодержавному, регіональному й локальному рівнях. ПР09. Оцінювати загрози фізичного, хімічного та біологічного за-бруднення біосфери та його впливу на довкілля і людину, вміти аналізувати зміни, що відбуваються в навколишньому середовищі під впливом природних і	Наочні методи. Словесні методи (лекція, демонстрація, пояснення, розповідь). Практичні методи (розв'язання практичних задач). Логічні методи (пояснення, розв'язання практичних задач). Проблемно-пошукові методи. Дослідницький (оформлення результатів досліджень у формі тез доповідей на наукових конференціях).	Система оцінювання знань по дисциплінам освітньої програми складається з поточного і підсумкового видів контролю. Поточний контроль знань проводиться у формі письмової роботи (тестування у в СЕЗН ЗНУ (на платформі moodle)), розв'язання задач на практичних заняттях. Підсумковий контроль знань проводиться у вигляді заліку в письмовій формі (або у разі дистанційного/змішаного навчання у формі тестування та розв'язання практичного завдання у в СЕЗН ЗНУ (на платформі Moodle)).

техногенних факторів. ПР10. Оцінювати вплив промислових об'єктів на навколишнє середовище, наслідки інженерної діяльності на довкілля і пов'язану з цим відповідальність за прийняті рішення, планувати і проводити прикладні дослідження з проблем впливу промислових об'єктів на навколишнє середовище. ПР13. Використовувати у практичній діяльності знання вітчизняного та міжнародного природоохоронного законодавства. ПР15. Забезпечувати екологічну та техногенну безпеку промислових об'єктів та територій у практичній діяльності, в тому числі організовувати та впроваджувати заходи з ліквідації негативних екологічних наслідків бойових дій.		
---	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання з охорони праці.

Виробничий травматизм.

Законодавство України в області охорони праці. Права робітників на здорові та безпечні умови праці під час роботи на виробництві. Стан виробничого травматизму та професійних захворювань в галузі. Розслідування та профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань в сучасних умовах. Атестація робочих місць.

Змістовий модуль 2. Охорона праці в галузі: виробнича санітарія, електробезпека, пожежна безпека, безпечна експлуатація устаткування та обладнання

Поняття шкідливі та небезпечні фактори виробничого середовища, заходи та засоби з виробничої санітарії щодо поліпшення умов праці на виробництві. Електробезпека на виробництві, організаційні заходи з електробезпеки. Пожежна безпека в галузі: категорія приміщень, класифікація пожег, пожежонебезпечні та вибухонебезпечні зони. Заходи та засоби з пожежної безпеки. Безпечна експлуатація устаткування та обладнання.

Змістовий модуль 3. Надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру

Класифікація надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації природного характеру: геофізичні, геологічні, метеорологічні та агрометеорологічні. Вражаючі фактори природних пожеж; біологічні небезпеки, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки та навколишнє середовище. Дії населення при прояві природних небезпек. Класифікація, номенклатура і одиниці вимірювання вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій. Особливості радіоактивного забруднення місцевості при аваріях на АЕС. Аварії і катастрофи на транспорті та їх наслідки. Виробничий пил технологічних процесів і робочих операцій, негативна дія на людину, засоби та методи захисту. Небезпека природного та зрідженого газу. Основні заходи щодо захисту робітників в надзвичайних ситуаціях.

Змістовий модуль 4. Надзвичайні ситуації воєнного характеру та соціально-політичного характеру

Характер сучасних війн. Специфіка заходів щодо захисту населення і територій в надзвичайних ситуаціях воєнного характеру. Оповіщення. Евакуація. Рятувальні роботи. Перша домедична допомога. Життєзабезпечення постраждалих. Радіаційний та хімічний захист робітників. Надзвичайні ситуації воєнного характеру ситуації, пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження або звичайних засобів ураження, під час яких виникають вторинні фактори ураження населення внаслідок зруйнування атомних і гідроелектричних станцій, складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів, нафтопродуктів, вибухівки, транспортних та інженерних комунікацій тощо.

Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру: небезпеки, викликані низьким духовним та культурним рівнем, бродяжництво, проституція, п'янство, алкоголізм, тютюнопаління. Соціальні джерела небезпеки, викликані незадовільним матеріальним станом та умовами проживання: страйки, повстання, революції. Вандалізм та тероризм. Конфліктні ситуації на міжнаціональному, етнічному, расовому чи релігійному ґрунті. Неадекватність самооцінки та інші причини виникнення конфліктів.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	Загальні питання охорони праці та завдання нормативно-правової дисципліни. Вивчення закону України «Про охорону праці» та Кодексу законів про працю в Україні, Законодавча та нормативно-правова база України з електробезпеки та пожежної безпеки.	1	-	1 раз на 2 тижні
Лекція 2	Особливості організації охорони праці на підприємстві, установі, організації. Навчання працівників з питань охорони праці.	1	-	1 раз на 2 тижні
Лекція 3	Травматизм. Профілактика травматизму та професійних захворювань Розслідування та профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань в сучасних умовах.	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Лекція 4	Умови праці. Атестація робочих місць Основи фізіології та гігієни праці. Виробнича санітарія.	1	0,5	1 раз на 2 тижні

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
ОК2 «Охорона праці в галузі та цивільний захист»

Лекція 5	Природне і штучне освітлення виробничого приміщення. Негативний вплив шуму та вібрації на людину. Захист від шуму та вібрації.	1	0,5	1 раз на 2 тижні
Лекція 6	Вплив електричного струму на організм людини, Фактори, що впливають на тяжкість ураження електричним струмом. Електробезпека на виробництві.	1	0,5	1 раз на 2 тижні
Лекція 7	Безпечна експлуатація устаткування та обладнання.	1	0,5	1 раз на 2 тижні
Лекція 8	Пожежна безпека в галузі: категорія приміщень, класифікація пожежів, пожежонебезпечні та вибухонебезпечні зони. Заходи та засоби з пожежної небезпеки.	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Лекція 9	Класифікація надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру. Основні заходи щодо захисту робітників в надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру.	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Лекція 10	Специфіка заходів щодо захисту населення і територій в надзвичайних ситуаціях воєнного характеру. Оповіщення. Евакуація. Рятувальні роботи. Домедична допомога потерпілим в надзвичайних ситуаціях.	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 1	Тема 1 Мікроклімат закритих приміщень.	2	2	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 2	Тема 2. Освітлення приміщень.	4	-	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 3	Тема 3. Кратність повітрообміну.	2	-	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 4	Тема 4. Оцінка ризику при виборі ЗІЗ.	2	2	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 5	Тема 5. Проектування Плану евакуації. Розрахунок необхідного часу евакуації.	4	-	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Опрацювати тему: Підготовка та проведення інструктажів з питань охорони праці.	5	10	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Вивчити небезпечні дії та небезпечні умови. Коригувальні та запобіжні заходи.	5	10	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Електромагнітні випромінювання.	5	10	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Заходи і засоби системи пожежного захисту. Порядок дій у разі виникнення пожежі.	5	10	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Здоров'я людини як основна передумова її безпеки. Раціональні умови життєдіяльності людини.	5	10	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Державні санітарні правила і норми влаштування і утримання приміщень.	5	5	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Положення про розробку інструкцій з охорони праці. Розробка інструкцій для структурних підрозділів.	4	4	щотижня

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
ОК2 «Охорона праці в галузі та цивільний захист»

Самостійна робота	Опрацювати тему: Організація служби охорони праці.	4	4	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Методологія оцінки ризиків в охороні праці.	5	5	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Раціональні умови життєдіяльності людини.	4	2	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Надзвичайні ситуації в сучасних умовах. Класифікація надзвичайних ситуацій.	5	4	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру.	5	4	щотижня
Самостійна робота	Опрацювати тему: Перша домедична допомога при надзвичайній ситуації.	5	4	щотижня

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Лекція №1	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Лекція №2	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Лекція №3	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Лекція №4	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Лекція №5	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Лекція №6	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
ОК2 «Охорона праці в галузі та цивільний захист»

		СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.		
Лекція №7	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Лекція №8	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Лекція №9	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Лекція №10	Тестування	Вид теоретичного завдання: тестування за тематикою лекції. Перелік питань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість питань – 2. Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 1 бал.	2
Усього	10 - заходи розділено рівномірно на 2 поточних тести.			20
Практичне заняття №1. Мікроклімат закритих приміщень.	Розв'язання задач	Розв'язання задач за тематикою практичного заняття «Мікроклімат закритих приміщень». Перелік завдань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість практичних завдань – 1. Практичне завдання оцінюється максимально в 5 балів з урахуванням правильності отриманих результатів: 5 балів – здобувач правильно розв'язав задачу, зробив висновки; 3-4 бали – навів правильні формули, але зробив помилки під час розрахунків; 1-2 здобувач розв'язав задачу з помилками, помилки в наведених формулах або в алгоритмі обрахувань; 0-здобувач не приступав до розв'язання задачі	5
Практичне заняття №2. Освітлення приміщень.	Розв'язання задач	Розв'язання задач за тематикою практичного заняття: природне та штучне освітлення. Перелік завдань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість практичних завдань – 2. Практичне завдання оцінюється максимально в 5 балів з урахуванням правильності отриманих результатів: 5 балів – здобувач правильно розв'язав задачу, зробив висновки; 3-4 бали – навів правильні формули, але зробив помилки	10

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
ОК2 «Охорона праці в галузі та цивільний захист»

			під час розрахунків; 1-2 здобувач розв'язав задачу з помилками, помилки в наведених формулах або в алгоритмі обрахувань; 0-здобувач не приступав до розв'язання задачі	
Практичне заняття №3. Кратність повітрообміну.	Розв'язання задач	Розв'язання задач за тематикою практичного заняття «Кратність повітрообміну». Перелік завдань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість практичних завдань – 2. Практичне завдання оцінюється максимально в 5 балів з урахуванням правильності отриманих результатів: 5 балів – здобувач правильно розв'язав задачу, зробив висновки; 3-4 бали – навів правильні формули, але зробив помилки під час розрахунків; 1-2 здобувач розв'язав задачу з помилками, помилки в наведених формулах або в алгоритмі обрахувань; 0-здобувач не приступав до розв'язання задачі	10
Практичне заняття №4. Оцінка ризику при виборі ЗІЗ.	Розв'язання задач	Розв'язання задач за тематикою практичного заняття «Оцінка ризику при виборі ЗІЗ». Перелік завдань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість практичних завдань – 1. Практичне завдання оцінюється максимально в 5 балів з урахуванням правильності отриманих результатів: 5 балів – здобувач правильно розв'язав задачу, зробив висновки; 3-4 бали – навів правильні формули, але зробив помилки під час розрахунків; 1-2 здобувач розв'язав задачу з помилками, помилки в наведених формулах або в алгоритмі обрахувань; 0-здобувач не приступав до розв'язання задачі	5
Практичне заняття №5. Проектування Плану евакуації. Розрахунок необхідного часу евакуації.	Розв'язання задач	Розв'язання задач за тематикою практичного заняття «Проектування Плану евакуації». Розрахунок необхідного часу евакуації». Перелік завдань розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	Кількість практичних завдань – 2. Практичне завдання оцінюється максимально в 5 балів з урахуванням правильності отриманих результатів: 5 балів – здобувач правильно розв'язав задачу, зробив висновки; 3-4 бали – навів правильні формули, але зробив помилки під час розрахунків; 1-2 здобувач розв'язав задачу з помилками, помилки в наведених формулах або в алгоритмі обрахувань;	10

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
ОК2 «Охорона праці в галузі та цивільний захист»

			0-здобувач не приступав до розв'язання задачі	
Усього	5			40
Усього поточний контроль	15			60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання – тестування в СЕЗН ЗНУ (Moodle)	Питання для підготовки за навчальним матеріалом лекцій 1-10.	Кількість питань – 15. Оцінюються: правильно/неправильно. Правильна відповідь – 2 бали.	30
	Практичне завдання – розв'язання задачі	Зміст та вимоги до оформлення розташовано в СЕЗН ЗНУ на платформі moodle. Тема завдання «Оцінка ризиків, що виникають на робочому місці оператора газоочистки»	За розв'язання задачі бали нараховуються за такою схемою: - 10 балів – здобувач правильно розв'язав задачу; -9-7 балів – здобувач розв'язав задачу з помилками; -6-4 бали – здобувач правильно визначив імовірні ризики, але не правильно зазначив їх важкість; -3-1 бал – здобувач з помилками визначив імовірні ризики та їх важкість.	10
Усього підсумковий контроль	2			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Абракітов В. Е. Охорона праці в галузі та цивільний захист : конспект лекцій Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 105 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049227.pdf>.
2. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навч. посіб. / розроб. Л. В. Мелех. Львів : ЛьвівДУВС, 2022. 219 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053066.pdf>.
3. Цивільний захист : підручник / О. І. Запорожець та ін. Київ : ЦУЛ, 2019. 264 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049007.pdf>.

5. Мнухін А.Г., Мнухіна Н.О., Матяшева О.Б., Гітулір А.А. Потенційно небезпечні виробничі технології та їх ідентифікація: навчально-методичний посібник для студентів напряду підготовки 6.170202 «Охорона праці», 263 «Цивільна безпека». Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 157 с.
6. Белоконь К.В. Суржицька Л.А., Цимбал В.А., Карнаух А.А. Цивільний захист: конспект лекцій. Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 70 с.
7. Белоконь К. В., Суржицька Л. А., Цимбал В. А., Карнаух А. А. Цивільний захист : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗДІА, 2015. 69 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/ZII/metodychky/do2018/f356329.pdf>.
8. Козяр М. М., Бедрій Я. І., Станіславчук О. В. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення : навч. посіб. / під заг. ред. М. М. Козяр. Київ : Кондор, 2018. 450 с.
9. Коновалова О. В. Охорона праці в галузі. Практикум : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 98 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/TSUL/0036774.pdf>.
10. Охорона праці в галузі : навч.-метод. посіб. / уклад.: В. І. Кошель, Г. П. Сав'юк, Б. С. Дзундза. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 138 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi61/0045527.pdf>.
11. Чеберячко С. І., Чеберячко Ю. І., Радчук Д. І., Дерюгін О. В., Клімов Д. Г., Шароватова О. П., Грідяєв В. В. Засоби індивідуального захисту органів дихання: інновації щодо зниження ризику професійних захворювань. Комунальне господарство міст. 2023. Т. 1. № 175. С. 221-228. URL: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2023-1-175-221-228>
12. Голінько В. І., Грідяєв В. В. Прогнозування ризику виникнення професійних захворювань пилової етіології. ВІСТІ Донецького гірничого інституту. 2022. № 2(51). С. 25-34. URL: <https://doi.org/10.31474/1999-981X-2022-2-25-34>.
13. Чеберячко С. І., Грідяєв В. В., Еннан А. А., Чеберячко Ю. І., Абрамова Н. М., Книш І. М. Вибір респіраторів на основі результатів вимірювання антропометричних розмірів середньостатистичного робітника АКХЗ та шеффілдівського манекену голови. Науковий вісник Дононецького національного технічного університету. 2022. № 1-2(8,9). С. 216-228. URL: <https://visnyk.donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/20.pdf>
14. Грідяєв В. В., Манідіна Є. А., Карпенко Г. В., Русаков О. О. Використання антропометричних даних робітників для проектування засобів індивідуального захисту. збірник наукових праць. Металургія. 2023. № 2. С. 17-24. URL: <https://doi.org/10.26661/2071-3789-2023-2-06>.
15. Манідіна Є. А., Грідяєв В. В., Белоконь К. В., Голубєв Б. С. Оцінка професійних ризиків при проектуванні заходів з електробезпеки на виробництві. Металургія. 2024. № Вип.1-2. С. 46-53. <https://doi.org/10.26661/2071-3789-2024-1-2-06>.
16. Грідяєв, В. В., Манідіна, Є. А., Савельєв, Д. В., Румянцев, В. Р., Карпенко, Г. В. (2025). Комплексна безпека електричних силових трансформаторів в умовах ворожих обстрілів: електробезпека, пожежна безпека та цивільний захист. Збірник наукових праць Металургія, 2025. Вип. №1. С. 106-113. <https://doi.org/10.26661/2071-3789-2025-1-10>.
17. Assessment of Environmental Radioactivity and Radiation for Human Health Risk / edited by S. Tokonami, I. Kashiwakura. Basel : MDPI, 2021. 238 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052894.pdf>.
18. Basic Principles in Occupational Hygiene. Occupational Hygiene Training Association, 2017. 199 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052911.pdf>.
19. Beyond Safety Training : Embedding Safety in Professional Skills / edited by C. Bieder et al. Cham : Springer, 2018. 159 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052916.pdf>.
20. Casal J. Evaluation of the Effects and Consequences of Major Accidents in Industrial Plants. 2nd ed. Amsterdam : Elsevier, 2018. 553 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052882/>.

21. Clarke P. Functional Safety from Scratch : A Practical Guide to Process Industry Applications. Amsterdam : Elsevier, 2023. 324 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052884/> .
22. Contracting and Safety : Exploring Outsourcing Practices in High-Hazard Industries / J. Hayes, S. Tillement (eds.). Cham : Springer, 2022. 116 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052891.pdf> .
23. Crawley F. A Guide to Hazard Identification Methods. 2nd ed. Amsterdam : Elsevier, 2020. 237 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052883/> .
24. Environmental Disasters and Individuals' Emergency Preparedness: In the Perspective of Psychology and Behavior / edited by Y. Hong, Z. Han, J.-S. Kim et al. Basel : MDPI, 2022. 138 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052893.pdf> .
25. Handbook on the Toxicology of Metals. Vol. 1 : General Considerations / G. F. Nordberg, M. Costa (eds.). 5th ed. London : Academic Press, 2022. 758 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053136/> .
26. Handbook on the Toxicology of Metals. Vol. 2 : Specific Metals / G. F. Nordberg, M. Costa (eds.). 5th ed. London : Academic Press, 2022. 1011 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053137/> .
27. Hazardous Gases : Risk Assessment on the Environment and Human Health / edited by J. Singh, R. D. Kaushik, M. Chawla. London : Academic Press, 2021. 401 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052887/> .
28. Mustapha Z., Aigbavboa C., Thwala W. Contractor Health and Safety Compliance for Small to Medium-Sized Construction Companies. Boca Raton : CRC Press, 2018. 330 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052915.pdf> .
29. Hellemans M. Overpressure Protection in the Process Industry : A Critical View. Amsterdam : Elsevier, 2022. 376 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052900/> .
30. Public Participation in Governance of Industrial Safety Risks: An Uneasy Journey / C. Bieder, H. Laroche, C. Kamate (eds.). Cham : Springer, 2025. 98 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi81/0061319.pdf> .
31. Kumar S. Reliability and Probabilistic Safety Assessment in Multi-Unit Nuclear Power Plants. London : Academic Press, 2023. 278 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052899/> .

Інформаційні ресурси:

1. Кодекс цивільного захисту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
2. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/15/98-%D0%B2%D1%80>.
3. Закон України «Про охорону здоров'я» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2801-12>.
4. Закон України «Про систему громадського здоров'я». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#n840>
5. ДБН-97 Державні будівельні норми України Київ. URL: <http://surl.li/vrzxtz>.

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. URL: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16974>.
Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних і лекційних занять. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання

пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється у формі захисту задач, що були розв'язані на пропущеному занятті. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності.

Кожний здобувач зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. До здобувачів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки, можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. Кодекс академічної доброчесності ЗНУ). Під час виконання семестрових підсумкових контрольних заходів здобувач може користуватися лише переліком матеріалів, дозволених викладачем, що веде заняття з навчальної дисципліни. Використання інших матеріалів та інформаційних засобів (сторонні друковані матеріали, інтернет, мобільний телефон, планшет, смарт-годинник, додаткові вкладки браузера на комп'ютері (у разі комп'ютерного тестування) тощо) є порушенням Кодексу академічної доброчесності ЗНУ й дає підстави відсторонити цього здобувача від виконання підсумкового контролю та оцінити результати складання семестрового підсумкового контролю в нуль балів.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних, лабораторних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (захисту лабораторних робіт, розв'язання практичних задач, іспиту) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація.

Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити здобувачів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, необхідно направити електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу **vladimir493@ukr.net**. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

Якщо здобувач отримав сертифікат, що підтверджує проходження семінарів/вебінарів з цієї дисципліни (за рахунок неформальної/інформальної освіти), то він повинен до початку семестру подати заяву до деканату з проханням визнати такі результати навчання

Поза аудиторна навчально-наукова активність.

Бальна система стимулювання поза аудиторної навчально-наукової активності здобувачів – це система додаткових балів, яку введено з метою заохочування здобувачів до планомірної,

систематичної роботи з поглибленого опанування теоретичним матеріалом і стимулювання їх до творчого підходу та креативного мислення під час розв'язанні практичних завдань, які передбачено цією дисципліною.

Поза аудиторна навчально-наукова активність здобувача є однією із форм самоосвіти (неформальна / інформальна) при формуванні результатів навчання цієї дисципліни та має бути підтверджена відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Зміст поза аудиторних навчально-наукових активностей, за які можуть нараховуватися додаткові (заохочувальні) бали, повинні корелювати з результатами навчання дисципліни, зокрема за такі підтверджені види діяльності: участь у студентських олімпіадах; представлення результатів науково-дослідних робіт здобувача на студентських конкурсах, конференціях; наявність власних розробок і підготовленої роботи та презентації в частині науково-дослідних та прикладних досліджень, які проводяться викладачем навчальної дисципліни та відповідають її спрямуванню; участь у програмах здобуття неформальної / інформальної освіти (онлайн-курси, розміщені на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо – за наявності відповідних сертифікатів); інші види та форми активностей у контексті змісту та результатів навчання дисципліни.

Якщо результати навчання (знання й уміння), отримані здобувачем під час самоосвіти, відповідають повністю або частково корелюють (неповні, схожі, але зі спорідненої галузі знань тощо) із результатами навчання дисципліни, які перевіряються поточними контролюми певного змістового модуля, викладач має право оцінити їх при складанні здобувачем з урахуванням цих додаткових балів, але не перевищуючи максимальний бал за цей поточний контроль відповідно до критеріїв оцінювання. Отримані додаткові бали додаються *понад тих балів*, які здобувач може отримати, виконавши всі обов'язкові види робіт і склавши усі поточні контролі, – ці додаткові бали можуть стати вирішальними для отримання більш високої оцінки за весь курс. Тому, рекомендуємо здобувачеві скористатися цією нагодою та підвищити свій загальний бал (*максимально до 10 балів*), отриманий після виконання всіх обов'язкових видів контрольних заходів.

Для підтвердження отримання неформальної/інформальної освіти здобувач повинен надати викладачу (не пізніше ніж за тиждень до заліку) сертифікат, що підтверджує участь у заході/ підготувати короткий звіт про семінар із зазначенням часу проведення теми/ виступити з усною доповіддю. Аналогічним чином враховується участь здобувачів у Всеукраїнських та Міжнародних конференціях (форма звітності – тези доповіді).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни або її окремого компонента (змістовий модуль, поточний контроль тощо) можливо за умов підтвердження участі здобувача в неформальній/інформальній освіті (онлайн курси навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, участь у кейс-чемпіонатах, індивідуальні завдання, що

поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, та регулюється Положенням ЗНУ про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція): <https://surl.li/bnseft>

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.